

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Současný svět se rychle mění. Mění se radikálně před našima očima. Vizualní umění neustále reflektuje vývoj společnosti. Úlohou galerie PLATO je zprostředkovat setkání se současným a post-současným vizuálním uměním, které se vyznačuje mimořádnou různorodostí, hybridností a intermedialitou. Nová instituce by měla obsáhnout všechny tyto polohy vizuálního umění a vytvořit předpoklady pro jejich plnohodnotnou prezentaci a tedy i jejich rozvoj. Otázka otevřenosti/uzavřenosti této instituce, jejího mentálního, ale i fyzického vymezení, její hranice a rozhraní je to co v tomto projektu považujeme za esenciální. Otázka otevřenosti/uzavřenosti v širších kulturních a sociálních souvislostech je možná jednou z nejzásadnějších výzev současné západní civilizace. Pochopení potenciálu původních historických staveb a struktur, jejich revitalizace a opětovné zapojení do života našich měst je v rámci současného architektonického diskurzu velmi aktuální. PLATO nepotřebuje nové výstavní prostory. Bývalé Játka objekty A, B, C, jsou galerií. Jedinou a výjimečnou. To co PLATO potřebuje je vymezení svého pole působnosti, vymezení území, doplnění servisních prostor, zázemí a vytvoření prostoru interakce s veřejností a okolním městem. Území je jasné. Tento projekt chce být mapou.

Urbanistické řešení

Prodloužení Masné ulice a doplnění bloku východně od řešených parcel, vytváří podklad pro formování území nové instituce. **Vymezení jejího perimetru** a vytvoření nového bloku představuje naše konceptuální východisko. Celé toto území, blok vnímáme jako nové PLATO. Hlavní pěší nástup do areálu je vedený přes velkorysý vstup navazující na záliv veřejného prostoru Masné ulice, přičemž PLATO věnuje část svojí parcely ulici, městu, lidem. Dopravní obsluha, transport uměleckých děl a materiálu je řešený z ulice Porážková přes překrytý vstup s návazností na sklady a depozity v západní části objektu. Kompozici hmoty historických objektů A, B, C navrhujeme doplnit o nový trakt D, který je substitucí původního traktu a obsahuje všechny funkce návštěvnického, administrativního a provozního zázemí. Za důležitý aspekt urbanistického řešení považujeme fixování nároží bloku na úrovni hmoty a **programatickou disperzi**, tedy vložení a rozmístění funkcí oživujících celé území. Jednopodlažní hmota podél ulice Masné obsahuje kavárnu a prostory pro edukační aktivity a workshopy. Plocha, která na tento objekt navazuje je exteriérovou galerií pro umístění objektů, soch a instalací. Západní část exteriérových ploch se sníženou „arénou“ místem pro společenské události, koncerty a jiných produkcí navazující na objekt uložený podél Porážkové ulice obsahující prostory pro přednášky, prezentace, diskuse, menší koncerty a divadelní akce. Galerie „stěna“ vymezuje PLATO ze severu a kromě komunikačního potenciálu dovnitř i ven, obsahuje dva masivní otvory s otočnými výplněmi (požární zásah, možnost alternativních vstupů). Věž má potenciál být vertikálním komunikačním prvkem uplatňujícím se v dálkových pohledech, stane se „majákem“ komunikujícím přeměnou původního areálu na novou instituci s novou funkcí a programem.

Statická doprava je řešená v rámci zpevněné plochy ve vazbě na prodlouženou Masnou ulici. Pro výpočet odstavných a parkovacích ploch ve smyslu CSN 73 6110 Projektování místních komunikací byly použity vstupní hodnoty:

Funkční využití objektů: Galerie

Plochy pro veřejnost: 2000 m²

$1 \text{ parkovací místo} / 50 \text{ m}^2 \text{ N} = \text{Oo} \times \text{ka} + \text{Po} \times \text{ka} \times \text{kp}$

$\text{ka} = 0,8768$ součinitel vlivu stupně automobilizace, stupeň automobilizace 2,74

$\text{kp} = 0,25$ součinitel redukce počtu parkovacích míst skupina C, město nad 50 000 obyvatel, stavba v památkové rezervaci

Parkovací místo: $\text{Po} = (2000 : 50) = 40$

$\text{N} = 40 \times 0,8768 \times 0,25$

$\text{N} = 8,768 \gg 9$ parkovacích míst pro navrhovaný objekt

Navrhovaný počet parkovacích míst ul. Masná: 11

Navrhovaný počet parkovacích míst ul. Porážková: 5

Celkem: 16

Do úvahy je potřebné vzít přítomnost veřejného parkoviště v ulici Janáčkova a výbornou dostupnost řešeného území hromadnou dopravou.

Architektonický koncept

Existující historické objekty A, B, C mají výrazný potenciál transformace na výstavně-galerijní prostory. Tyto objekty svojí hmotovou konfigurací formují vnitřní dvůr, který považujeme za východiskový bod jejich zpřístupnění. Tento dvůr se stává unikátní komunikační dvoranou navazující na nově vytvořené vstupní prostory. Původní budovu D považujeme za objekt s nejmenším potenciálem. Jeho zlý technický stav a potřeba adekvátních vstupních prostor s návštěvnickým zázemím nás přivedla k substituci, nahrazení objektu novým traktem, který je svojí polohou a charakterem určitou připomínkou původní budovy. Nový trakt D obsahuje všechny zásadní prostory návštěvnického, administrativního, provozního a technického zázemí komplexu PLATO. Doplnkové funkce edukačního a společenského charakteru situujeme do objektů E a F, které zabezpečují expanzi aktivit a programů do celého komplexu. Nová architektonická vrstva respektuje výjimečnost konfigurace původních objektů Jatek a vstupuje s ní do **dialogu**.

Ve východní části traktu D je situovaná administrativní část, jejíž korunu tvoří kancelář ředitele na nejvyšším podlaží, vysílající výrazný signál směrem do ulice. Tento moment spolu s jasně artikulovaným zastřešeným vstupem, novotvarem věže a hmotným vytýčením perimetru bloku považujeme za **architektonický znak** nového komplexu PLATO. Převýšený a jasně čitelný vstup do objektu zpřístupňuje vstupní halu s horním osvětlením, která je **prostorově artikulovaným** dominantním místem traktu D. Na vstupní halu navazuje spomínaná komunikační dvorana zpřístupňující **sekvenci** výstavních prostor původních objektů A, B, C se svými individuálními prostorovými kvalitami a charakterem. Výstavní prostory A a C jsou jednoúrovňové. V severní části objektu B vkládáme vertikální komunikační jádro zpřístupňující úroveň **2.NP**, kde se nachází výstavní prostory a balkony umožňující sledování děl z nadhledu. Z této úrovně je zpřístupněný prostor věže.

Západní část traktu D obsahuje provozní a technické zázemí, sklady a depozity. Na nejvyšším podlaží se nacházejí dva byty pro umělce, které se svými loggii otvírají směrem na západ, do Porážkové ulice.

Architektonický výraz a materialita

Zachované historické objekty Jatek se vyznačují bohatými členitými fasádami s výraznou strukturou a výrazem použitého materiálu - lícové cihly. Budovy A, B, C vytváří shluk, „cluster“ vzájemně propojených a dotýkajících se objektů. Vstup nové architektonické vrstvy vnímáme jako doplnění původní struktury o nové funkční prvky. Jedná se o hmoty elementární geometrie s hladkým povrchem vstupujícího do dialogu s původní architektonickou vrstvou. Pohledové betonové stěny budou ze své exteriérové strany pigmentované, jejich vnitřní strana bude ponechána v přírodní přirozené barevnosti.

Výstavní koncept

Jednotlivé objekty A, B, C mají svůj individuální a unikátní potenciál. Koncepce jejich využití a nastavení je v této fázi poměrně subjektivní úvahou. Strategie stavebních zásahů vede k jejich maximálnímu očištění od nežádoucích prvků, jejich maximálnímu otevření. Tak, aby vytvořily jeden komplex výstavních prostor s odlišnými výškami, prostorovými kvalitami a individuálním charakterem. Výstavní prostory jsou navázané na původní dvoranu, překrytou zasklenou střechou.

A- nejstarší objekt se skládá ze dvou výstavních prostor: jižní částečně otevřený přes dvě podlaží do krovu a větší severní s cihlovými klenbami do ocelových traverz, koncipovaný hlavně na umělé osvětlení. Výstavní stěny budou omítnuté, okna částečně eliminované.

B- severní část objektu otevřená přes dvě podlaží určená soše, objektu, instalaci. Schodiště a výtah spřístupňují balkony umožňující sledování výstavních prostor z nadhledu. Oba tyto prostory mohou mít charakter black-boxu s možností úplného zatemnění.

Jižní část je řešená na dvou podlažích s centrálním otvorem otevřeným do krovu. Druhá úroveň s nižší světlou výškou umožňuje komornější instalace a multimediální projekce.

Věž představuje unikátní převýšený výstavní prostor s možností uzavření a osamostatnění pro účely VIP recepcí.

C- Prostor s původními světlíky, charakter výstavního prostoru postaveného na přirozeném rozptýleném světle.

Výstavní stěny vázané na západní stěně a variabilní v návaznosti na rastr původních sloupů.

Všechny prostory otevřené přes dvě podlaží mají výstavní stěny do výšky 1.NP a předpokládané možnosti variabilních přemístitelných stěnových prvků, tak jistě jako výstavbu site specific stěnových elementů podle potřeby.

Vizuální komunikace

Vizuální komunikace se opírá o tři hlavní komunikační kanály. Prvním je „věž/maják“ - světelný objekt informující o pozici galerie v kontextu města. Je objektem bez textové informace. Maják svůj světelný kód dynamicky mění a je potenciálem pro výtvarnou intervenci. Druhým kanálem je znak/písmeno „P“ v parteru, sloužící jako identifikátor výstavního komplexu. Znak je statickým prvkem. Třetím významným prvkem je komunikační pole: obvodová „zed“, resp. její frontální část. Je prostorem proměnných informací o probíhajících výstavách anebo eventech.

Využívá se nekompromisně jako celek. Informace se na ni umísťují hierarchicky (na základě významu, velikosti výstavy) anebo lineárně (statistické vyjmenování výstav a událostí). Informace se na „zed“ mohou aplikovat buď přímo (barva, stencil přímo na stěnu, graffiti aplikace), prostřednictvím médií (megaboardy, početné série citylightů), případně materiálově (vylaserování písma odsazené od fasády).

Koncept světla přirozené/umělé osvětlení

Návrh osvětlení modeluje denní a umělé osvětlení na základě konceptuální anatomie jednotlivých budov a zohledňuje vícerozměrný charakter využití těchto variabilních celků v různých provozních režimech. Pozice a orientace komplexu umožňuje zejména využití bočního denního osvětlení. Specificky v případě objektu C se světlíky, kde jsou nežádoucí složky a oslnění kritické, proto si vyžaduje sofistikovanější řešení. U obou situací je nutné pracovat s vhodně zvolenými slunečními clonami pro potřeby a charakter momentálně probíhajících aktivit.

Denní a umělé osvětlení v hlavních galerijních sálách reflektuje maximální flexibilitu režimů a pozic s ohledem na otevřené formáty, prezentace a rozmanitost výrazových prostředků širokého záběru současného umění.

Navrhovaná typologie umožňuje difúzní, směrové a opticky korigující světelné charakteristiky, které jsou kombinovatelné a jejich intenzita je nezávisle regulovatelná. V úvahu se bere i koordinace s dalšími technickými složkami potřebnými na adaptaci prostor pro nespecifikované typy intervencí.

Osvětlení exteriéru v nočním režimu je navrhnuté minimalisticky, zabezpečuje vizuální navigaci a bezpečnost v prostoru, počítá však s individuálními flexibilními body napojení pro potřeby exteriérových expozic a aktivit.

Stavební řešení a restaurování, historické objekty

Z hlediska památkových hodnot zachováváme hmotovou pavilonovou konfiguraci a prostorové rozvržení budov A, B a C. Původní dvůr bude zastřešený zasklenou střechou. Nové střechy respektují původní sklon. Věž bude ukončená soudobým novotvarem elementární geometrie, sloužícím primárně na vizuální komunikaci s blízkým i vzdálenějším okolím. Původní seskupení objektů různého datování, které definují dvoranu, bude z jižní strany doplněné novým traktem D, který představuje jednoduchou kubickou hmotu uloženou ve směru V-Z. Vertikální konstrukce historických objektů budou zachovány v plné míře. Cihlové zdivo bude v některých místech doplněné, to původní bude ošetřené a fixované. Korunní římsa bude oplechovaná. Původní ocelová okna budou repasovaná, a doplněná ze strany interiéru o nové ocelové okna bez členění. Tyto okna budou zasklená izolačním dvojsklem s difúzní úpravou a opatřená zatemňovacími prvky. Některé otvory budou zazděné lícovou cihlou s jemným uskočením oproti rovině fasády, aby přítomnost původních otvorů zůstala čitelná. Nepůvodní otvory, budou využité jako ocelové otočné portály zpřístupňující výstavní prostory pro návštěvníky (při určitých režimech používání) a umožňující distribuci artefaktů případně inštalačního materiálu. Horizontální izolace vertikálních konstrukcí od základů bude řešená zatlučením nerezových plechů. Podlahy na bázi leštěného betonu budou provedené nanovo včetně hydroizolace a tepelné izolace. Horizontální konstrukce budou v převážné míře zachované s výjimkou prostor, které budou otevřené přes dvě podlaží. Střešní konstrukce objektu B bude úplně nová, respektující rastr půdorysné osnovy sloupů na 1.NP, bude provedená použitím ocelových I-profilů a v severní části příhradovými ocelovými nosníky. Střechy budou zateplené a opatřené ušlechtilou krytinou. Při realizaci doplnění původního zdiva předpokládáme opětovné využití lícových cihel z asanace původního traktu D, který bude realizovaný postupným rozebíráním.

Stavební řešení novostavby/přístavby

Novostavby a přístavba nového traktu D budou provedené jako jednoduché podélné stěnové systémy z monolitického železobetonu. Trakt D je jednoduchá trojpodlažní nepodsklepená hmota. Venkovní vrstva sendvičových vertikálních stěn bude řešená pigmentovaným pohledovým betonem s cílem dosáhnout dialog těchto hladkých stěn s členitou strukturou fasád původních historických objektů. Horizontální konstrukce budou železobetonové, pohledové. Stropní konstrukce nad vstupními prostory nového traktu D bude řešená jako železobetonová lomenice s otvory vytvářejícími světlík, přinášející do foyeru rozptýlené difúzní světlo. Elementární perforací stěn budou ocelové zasklené stěny a okna s izolačním trojsklem. Střechy budou ploché jednoplášťové s vnitřním odvodem dešťové vody.

Stavební řešení exteriéru

Zpevněné plochy v rámci areálu budou vyřešené na základě funkčního členění. Bude se jednat o kombinaci litých metličkovaných betonů s řezanými spárami a mlatových ploch. Exteriérové prostory společně se stěnou z pohledového železobetonu podél Janáčkovy ulice představují výstavní plochy. Vnímáme je jako průmětny, na kterých se vizualizuje dění v areálu, aktivity a pohyb, ale jsou současně plochami - displejem pro výtvarné díla, objekty a instalace. Jsou rovněž galerií vyzývající umělce ke konceptuálním intervencím. Perimetr tvořený objekty a stěnami představuje infrastrukturu pro potencionální překrytí dvora od faktického zastřešení, až po možnosti zavěšení různých struktur odehrávajících se mezi perimetrem a původními objekty. Referencí pro takovéto řešení je MoMA PS1 v NY. Výstavní stěna podél Janáčkovy ulice má dva výrazné otvory s otočnými výplněmi, které umožňují pootevření areálu i severním směrem, umožňují distribuci materiálu a mají i komunikační potenciál. V severovýchodní části exteriérových ploch předpokládáme výsadbu několika solitérních dřevin.

Koncept energií, VZT, UVK

Komplex PLATO bude napojený na veřejné rozvody inženýrských sítí. Na základě posouzení objemů staveb, teplo technických vlastností jejich konstrukcí byla stanovena velikost zdroje tepla. Pro objekty A, B, C, D je potřebný výkon 300-350kW, objekt C 24kW a E 50-60kW. S ohledem na přítomnost teplovodu Veolia Energie podél Porážkové ulice, je možné uvažovat o centrálním zdroji tepla a odevzdávacími stanicemi tepla v objektech D, E a F. Jako alternativa v případě nedostatečných kapacit teplovodu by mohly být plynové kondenzační kotelny v objektech. Galerijní prostory A, B, C budou mít řešené podlahové teplovodní vytápění. Nový trakt D bude mít v části foyeru podlahové vytápění. Prostory administrativního a provozního zázemí budou vytápěny klasickými teplovodními radiátory. Pro tento objekt předpokládáme potřebu tepla pro TUV a VZT. Objekt E a F bude mít teplovodní podlahové vytápění. Výměna vzduchu ve výstavních prostorech A, B, C bude řešená kombinací přirozeného a umělého větrání. Technická místnost bude situovaná v části B na 1.NP. Zabezpečení optimální klímy bude řešené lokálními jednotkami podle individuální potřeby jednotlivých instalací a výstavních konceptů. V rámci nového křídla D bude řešené centrální větrání vstupní haly - foyeru, se strojovnou na 3.NP. Hygienické zařízení a dílny budou mít umělé větrání vedené lokálně přes střechní. Prostory administrativního zázemí budou mít přirozené větrání. Objekty E a F budou mít větrání a chlazení lokální v samostatných technických místnostech.

Investiční náklad a obchodní model PLATO

Na stanovení investičního nákladu byly použité následující ukazovatele:

Obestavěný prostor objektů určených na rekonstrukci 15 356 m³ při 5000 CZK/m³ představuje **76,8 mil. CZK.**

Obestavěný prostor novostaveb 8882 m³ při 7000 CZK/ m³ představuje **62,2 mil. CZK.**

Výměra upravovaných exteriérových ploch 4160 m² při 2500 CZK/ m² činí **10,4 mil. CZK.**

Při započítání asanace původního traktu D bude celkový předpokládaný investiční náklad **150 mil .CZK dodržený.**

Z hlediska provozování komplexu PLATO považujeme za vhodné vytvoření předpokladů pro situování komerčních funkcí a programů, které mají potenciál generovat zisk pro rozvoj instituce. Z těchto důvodů sme ve vazbě na vstup do areálu umístili knihkupectví a kavárnu, které mohou být pronajímáné třetím subjektem a fungovat poměrně nezávisle. Podobně i osamostatnění objektu F se sálem, umožňuje díky možnosti samostatného vstupu z ulice Porážkové, pronajímání těchto prostor pro uspořádávání různých společenských akcí.